

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фтизіопульмонології

Силабус навчальної дисципліни
«Протитуберкульозні заходи в епідемічних вогнищах туберкульозної інфекції»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. XI-XII семестри, 6 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра фтизіопульмонології. Одеса, вул. Французький бульвар 40. Державний заклад спеціалізований (спеціальний) санаторій «Аркадія» МОЗ України.
Викладач (-і)	Мацегора Н.А., д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Доцент: к.мед.н. Шпота О.Є. Асистенти: к.мед.н. Капрош А.В., Омельян Л.П., Зайцев А.С.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Мацегора Ніна Анатоліївна, завідувачка кафедри, д.мед.н., професор. +380982203381 Омельян Лариса Павлівна, завуч кафедри 098-877-45-40. E-mail: kaftub@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 15.00 до 16.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – заходи з організації виявлення, діагностики, диференційної діагностики, лікування та профілактики позалегеневих форм туберкульозу.

Пререквізити і постреквізити дисципліни (місце дисципліни в освітній програмі):

Пререквізити: українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізики, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія; основи біоетики та біобезпеки, патоморфологія, патофізіологія, рентгенологія, фармакологія, пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії, радіологія, гігієна та екологія.

Постреквізити: внутрішня медицина (пульмонологія, ендокринологія), хірургія, отоларингологія, неврологія, інфекційні хвороби, епідеміологія, педіатрія, дитячі інфекції, загальна практика (сімейна медицина).

Мета: оволодіння здобувачами ступеню магістра медицини комплексом знань, вмінь, навичок з проведення протиепідемічних заходів у вогнищі туберкульозної інфекції, що спрямовані на попередження нових випадків інфікування та захворювання на туберкульоз у контактних осіб.

Завдання:

- 1) Опанувати знаннями про осередок туберкульозної інфекції.
- 2) Набути навичок та вмінь визначати клінічні критерії випадків ТБ.
- 3) Оволодіти знаннями та вмінням впроваджувати алгоритм дій фахівців закладів/служб в рамках здійснення епідеміологічного нагляду за ТБ.
- 4) Оволодіти порядком проведення епіднагляду за контактними особами з випадком ТБ.
- 5) Опанувати профілактичні заходи у осередку туберкульозної інфекції.
- 6) Оволодіти стандартами якості епідеміологічного нагляду за ТБ.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- 1) діагностику та диференційну діагностику туберкульозу;
- 2) поняття про осередок туберкульозної інфекції. Категорії осередків за ступенем епідемічної небезпеки;
- 3) інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний захист;

- 4) первинну профілактику (вакцинація БЦЖ);
- 5) вторинну профілактику (хіміопротекторна) туберкульозу, показання, методику проведення;
- 6) санітарну та санітарно-освітню профілактику, їх завдання;
- 7) заходи щодо профілактики туберкульозу серед осіб, які працюють в протитуберкульозних установах;
- 8) як запобігти зараженню людей від хворих на туберкульоз тварин;
- 9) профілактичні заходи на стаціонарному та амбулаторному етапах лікування ТБ та категорії диспансерного обліку.

Вміти:

- 1) діагностувати різноманітні клінічні форми туберкульозу;
- 2) характеризувати осередок туберкульозної інфекції за ступенем епідемічної небезпеки; визначити шляхи зараження ТБ;
- 3) сформулювати основні принципи інфекційного контролю;
- 4) продемонструвати знання та порядок проведення первинної (БЦЖ-вакцинації) профілактики туберкульозу;
- 5) визначити знання та порядок проведення вторинної профілактики туберкульозу (хіміопротекторна);
- 6) сформулювати профілактичні заходи з санітарної та санітарно-освітньої профілактики, їх завдання;
- 7) оформити реєстрацію випадків на туберкульоз;
- 8) демонструвати формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим, а також принципами фахової субординації у фтизіатрії.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять (30 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Методи навчання:

Практичні заняття розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Вони можуть проводитися у наступних формах: семінар-лекція, семінар-дискусія, семінар-круглий стіл, семінар-консультація, семінар-практичне заняття (із затосуванням усного та письмового опитування, вирішення тестових завдань, розв'язування ситуаційних задач).

Самостійна робота здобувачів (СРЗ) з активною консультацією викладача (під час самостійної роботи здобувачі опановують навчальний матеріал наступного практичного заняття. На консультаціях здобувач може отримати відповіді на складні питання теми).

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Організація медичної допомоги хворим на туберкульоз: виявлення, діагностика, лікування, профілактика, диспансерний нагляд.

- Тема 2. Методика обстеження хворого на туберкульоз.
- Тема 3. Поняття про осередок туберкульозної інфекції.
- Тема 4. Соціальна профілактика. Інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний захист.
- Тема 5. Первинна профілактика ТБ (вакцинація БЦЖ). Вторинна профілактика (хіміопроділактика) туберкульозу.
- Тема 6. Санітарна профілактика, її завдання.
- Тема 7. Основні бар'єри, з якими стикаються люди під час лікування ТБ.
- Тема 8. Загальні принципи лікування туберкульозу. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз.
- Тема 9. Поняття про хіміорезистентність. Категорії лікування хворих на туберкульоз. Критерії вилікування хворих на туберкульоз.
- Тема 10. Клініко-лабораторний та інструментальний моніторинг за якістю лікування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- основна:

1. Фтизіатрія : підручник / В. І. Петренко, Л. Д. Тодоріко, Л. А. Грищук [та ін.] ; за ред. В. І. Петренка. Київ : Медицина, 2018. 471 с.
2. Практична підготовка з фтизіатрії: навчальний посібник / О.К. Асмолов, О. А. Бабуріна, Н. А. Герасимова. Одеса : ОНМедУ, 2010. 46 с. (електронна книга).
3. Актуальні питання фтизіатрії: посібник / Д. Г. Крижаноський, В. А. Фрейвальд, Н. А. Марченко (та ін.). Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2017. 155 с.

– додаткова:

1. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В. І. Петренко, М. Г. Долинська, А. В. Александрін, В. В. Петренко. Київ: 2 Print, 2017. 88 с.
URL: <http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/prophilaktica.pdf>.
2. Biochemical Value Dynamics in Patients with Multidrug-Resistant Tuberculosis/HIV with CD4+ Lymphocyte Cells below 50 Cells/ μ CLandits Variability in the Application of Adjuvant Immunoglobulin Therapy / N. A. Matsegora, A.V. Kaprosh, P. B. Antonenko // International Journal of Mycobacteriology. 2019; 8 (4):374 - 380. (SCOPUS)
3. Global tuberculosis report 2019 (WHO/CDS/TB/2019.15). Geneva, World Health Organization. 2019 URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329368/9789241565714-eng.pdf>
4. Наказ МОЗ України № 530 від 25.02.2020 р. «Стандарти охорони здоров'я при туберкульозі».URL: https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Nakaz_MOZ_vid_25.02.2020

[0_530_Standarty_medopomogy_pry_TB.pdf](#)

5. ТУБЕРКУЛЬОЗ Клінічна настанова МОЗ України, заснована на доказових даних № КН 2021-530 від 17.11.2021. [URL: https://www.dec.gov.ua/mtd/tuberkuloz/](https://www.dec.gov.ua/mtd/tuberkuloz/)

6. Наказ МОЗ України від 09.03.2021 № 406 "Про затвердження Порядку епідеміологічного нагляду за туберкульозом та Зміни до критеріїв, за якими визначаються випадки інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації".

7. Наказ МОЗ України № 287 від 01.02.2019 р. «Про затвердження Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз». [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-19#Text)

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

На кожному семінарському занятті застосовуються наступні методи поточного контролю:

- 1) Усна відповідь на стандартизовані питання за матеріалом поточної теми.
- 2) Розв'язування ситуаційних задач.
- 3) Вирішення тестових завдань за темою.

Критерії поточного оцінювання на занятті:

«5»	Студент вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Студент добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Студент недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Студент не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Форми і методи підсумкового контролю: залік, виставляється здобувачу, який виконав усі розділи освітньої програми вибіркової дисципліни, приймав активну участь у семінарах, має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, фонендоскоп.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.